

Zemanka

Ředitelka seděla za svým pracovním stolem a klepala nehty s francouzskou manikúrou do klávesnice. Jen mi, aniž pohledem zavádila o moji osobu, ramenem naznačila, abych si sedla na protějščí židli. Poslušně jsem se posadila a rozhlédla se po ředitelně. Byl tu nepořádek. Všude se povalovaly hromady šanonů s lejstry. Na zdi visely místo obrázků nástěnky plné nečitelných poznámek a utržených lístečků papíru. V duchu jsem se ušklíbla. Jakkak asi vypadá domácnost naší paní ředitelky? To musí být pohroma. Asi tam uklízí její manžel. Je to prý podpantoflák. Tvrdí to recepční, a ta ví o každém všechno. Ušklíbla jsem se znovu, ale asi jsem si nedala pozor na obličejové svalstvo, protože ředitelka zvedla oči od obrazovky.

„Vydržte, Julie. Budu hned hotová.“

Přikývla jsem. Ona je ředitelka. Jako jediná mě oslovuje Julie. A někdy tam slyším kroužkované u. Julie. To nesnáším.

Navíc mi právě skončila pracovní doba. David čeká za rohem v místní knajpě a u kafe určitě nesedí. Jestli mě tahle vykopávka bude ještě dlouho zdržovat, nebude s ním už dneska řeč. David je snesitelný tak do dvou piv. Nad dvě piva je arogantní a nad pět piv agresivní. Po deseti pivech spadne na zem a nevstane do dalšího dne. Už jsem to s ním párkrát zažila.

Můj mobil zapípal. Rychle jsem vypnula zvuk, ale ředitelka dál tloukla do počítače svoje bláboly. Je to kráva. Hnusná stará ochechule. Pizda nepolíbená. Škatule jedna. Mám pořád větší zlost. Už jsem to nevydržela a zavrtěla jsem se na židli. Ropucha se konečně odklonila. Ukazováčkem odklepla enter a poslala svoji zprávu ke všem čertům. Nabrala jsem dech. Musím se chovat slušně. Skončila bych zase na pracáku. I přesto, že je tahle škeble stará a protivná, zaměstnala mě. A byla jediná, kdo se mnou nevyrazil dveře.

„Julie, blíží se únor. Počítáte s tím, že byste se znovu pokusila přihlásit ke studiu na vysoké škole?“ zeptala se úplně klidně ta stará vražda. Překvapila mě. Čekala jsem pořádný spucunk, a ona mele o škole.

„Nevím. Ještě jsem o tom nepřemýšlela,“ zakoktala jsem odpověď.

„Myslím, že byste to měla udělat. S maturitou na gymnáziu budete těžko shánět místo. A dělat pečovatelku v našem ústavu pro vás není zrovna moc perspektivní,“ odmlčela se a její zmejkapovaný obličej si mě prohlížel. Zpanikařila jsem. Ta krysa mě chce vyhodit. To bylo to jediné,

co mě napadlo. Ředitelka si přehodila nohy v punčochách přes sebe a netečně si prohlédla luxusní lodičky. Holky ve druhém patře říkaly, že nakupuje v butiku ve Vídni. Nejspíš svoji výplatu nastrká do sebe. Ale, mrcha jedna, hezky voní. Kdyby tady neměla takový binec, mohla by z ní být slušná stařena. Ale vím, že bych se měla začít víc soustředit na to, co říká. Jestli dobře počítám, pozitří mi končí zkušební doba, a tahle kyselá okurka to ví. Nemusí mi ani psát výpověď.

Ředitelka si znovu vzala slovo: „Myslím, že byste si měla projít obory, které jsou vám blízké, a na některý se přihlásit. Hlavně si vyberte takový, kde není tolik uchazečů o studium. Když se dostanete na školu, bude potom snazší přestoupit z jednoho oboru na druhý.“

Přikývla jsem. Je mi jasné, proč mi to vloni nevyšlo, ale není mi jasné, o co té vrásčité kládě jde. Nerozumím tomu, kam míří.

„Jsem ráda, že se mnou souhlasíte. Jste mladá a máte celý život před sebou. Byla by škoda promarnit ho krmením a přebalováním starých lidí. Máte určitě na víc. Pracujete na směny a nebyl by problém školu zvládnout. Nemyslím si, že zvládnete prezenční studium, ale kombinované, které je každý druhý pátek, zvládnete bez potíží.“

Jsem v šoku. Nepadlo ani slovo o tom, že mi končí zkušební doba. Vyvalila jsem na ředitelku oči. Cítím se vedle jejího tmavého kostýmku ve své bleděmodré umačkané a pokecané uniformě špinavá a směšná.

„Ale končí mi zkušební doba,“ namítla jsem, „vy mi dáte smlouvu na dobu neurčitou?“

Ředitelka pokrčila rameny: „Ještě nedám. Ale dám vám smlouvu na dobu určitou na jeden rok. Pokud začnete studovat a dobře skloubíte práci se studiem, nevidím důvod, proč vám ji za rok do konce studia neprodloužit. A vy budete mít několik let čas rozmyslet si, jestli tady chcete pracovat a co tu chcete dělat.“

„Je to tedy podmínka? Že se musím dostat na vysokou?“ zděšeně jsem se zeptala. David říká, že škola je na nic. Že mi diplom nikdo nezaplatí. Že mám být ráda, že jsem se na školu nedostala.

„Není, ale bylo by to pro vás lepší. Neumím si vás představit jinak. Přiznejte si sama sobě, že jste tuhle práci vzala jako nutné zlo.“

Začala jsem se ošívát. Přece nemůžu ředitelce přiznat, že kdybych nebyla na dně, nikdy bych do tohohle psycho-teroru nešla.

„Byla jsem půl roku na pracáku. Nikdo mi nikdy nedal žádnou příležitost. Všichni mě vyhodili hned. Nemám žádnou praxi. Nic neumím,“ skučela jsem. Vedle ní jsem nula. Musí to taky cítit. Na uniformě mám flek od přesnídávky paní Boháčkové a v kapse karamelky, bez kterých neumyju pana Řezáče. Ona si tu sedí ve svém kostýmku a lodičkách. A voní. Ale je stará. To já nejsem. Jenže ona má auto a já nemám ani kolo. Když chci jet s Davidem po cyklostezkách, abych kontrolovala počet piv, která do sebe nahází, musím si kolo půjčit.

„Ještě bych po vás něco chtěla, Julie,“ pronesla ředitelka a dívala se mi přímo do očí.

„Paní Zemanová si stěžovala, že když jste ji doprovázela do nemocnice na vyšetření, nevěnovala jste jí pozornost a měla jste tam s sebou svého přítele.“

„To je lež, paní ředitelko!“ vyhrkla jsem vztekle, ale ovládla jsem se. Baba Zemanová. To se dalo čekat. David tam sice za mnou přišel, ale Zemanka začala zase tak vyvádět a otravovat, že jsme spolu nemohli ani promluvit.

„Můj přítel, paní ředitelko, pracuje v nemocnici. Je pravda, že se za mnou zastavil. Vždyť víte, že tam čekáváme s našimi klienty i několik hodin. Ale když jsem tam byla s paní Zemanovou, plně jsem jí věnovala pozornost a snažila jsem se splnit i to nespílitelné. Určitě jste už od ostatních sester slyšela, jak nám paní Zemanová neustále nadává a komplikuje práci.“

Pustila jsem se do vlastní obhajoby. Ale zlost na nejprotivnější stařenu z ústavu mnou lomcovala. Kdybych ji měla po ruce, vylila bych jí dnešní rajskou na hlavu.

„Jistě! Víím o tom. Řešila jsem už spoustu stížností nejen od personálu,“ ošívala se ředitelka. Připadalo mi, že jí tohle téma není moc příjemné. Poprvé jsem ucítila nad svojí šéfovou mírnou převahu.

„Paní ředitelko, žádný z klientů se nechová tak, jak si dovolí chovat se k nám paní Zemanová. Nevadí, že po nás chce služby, které si může udělat sama, my to rádi uděláme. Ale ona nám dá jeden příkaz, ještě ho nemáme splněný, a dá nám

jiný, úplně odlišný. Přitom tvrdí, že to tak chtěla původně. Chce převléct postel, a když jsem v půlce, začne křičet, že jí беру její povlečení. Chce nakrájet chleba, a když jí ho přinese, zase křičí, že ona má dobré zuby a že to krájet nemáme. Stejně je to v koupelně. Mohla by se umýt sama, ale musíme ji mýt my. A kolikrát mě už uhodila, to neumím ani spočítat.“

Ředitelka souhlasně pokyvovala hlavou: „Já vím, že je to s ní obtížné. Ale my pracujeme s nemocnými lidmi. Naši klienti potřebují pomoc a my jsme placeni za to, že se o ně staráme. Tady není nikdo, kdo by pomoc nepotřeboval.“

Podívala jsem se na ředitelku. Najednou se dáma v kostýmku a lodičkách zmenšila.

„Paní ředitelko, já nemám pocit, že je paní Zemanová nemocná. Domnívám se, i my všichni v tomto ústavu, že tato paní byla zlá vždycky. Má syna, dokonce je to lékař, má vnučky, a ještě je nikdy nikdo neviděl.“

Ředitelka se zamyslela: „Vím o tom. Syn paní Zemanové pravidelně přispívá na provoz našeho ústavu.“

„No jo!“ neodpustila jsem si, „asi ví, proč sem nejezdí.“

Ředitelka k mému údivu nereagovala. Čekala jsem, že mě sekne alespoň pohledem, ale netečně seděla a prohlížela si svoje lodičky.

„Paní ředitelko,“ zkusila jsem smířlivě využít vhodné atmosféry a lobovat za sebe i za své kolegyně, „nebylo by lepší navrhnout rodině nějaké jiné zařízení? Paní Zemanová vyvolává konflikty s ostatními pacienty. Léky musí dostat první, svačinu, pokud ji neobsloužíme první,

odmítne a jde si stěžovat, že nic nedostala. Několikrát záměrně vrazila do klientů, kteří jsou odkázáni na hole, a je jen zázrak, že se při pádu nikdo vážně nezranil. Bez výčitek svědomí vystrčí pacienta s Alzheimerem z výtahu ve špatném patře, neřekne nám to a my lítáme po celém baráku a hledáme ho. A v jídelně je to nejhorší. Pana Kopeckého jsme museli přemístit, protože do jeho vozíku neustále strkala a on se chudák nemohl najíst. Ta ženská nesnáší všechny lidi. Není v ní ani trocha soucitu, a přitom její zdravotní stav není tak špatný, aby nemohla v klidu dožít. Nemá žádné závažné onemocnění a netrpí žádnými bolestmi, tak jako jiní naši klienti, kteří se i přes potíže s hybností a se smysly snaží přizpůsobit, a někteří své nemoci berou i s humorem. Vždyť ty lidi znáte!“ argumentovala jsem. Připadalo mi, že musím této příležitosti využít, protože nebojuju jen za sebe. Kdyby se mi podařilo přesvědčit ředitelku, aby Zemanku vyšoupla někam jinam, stoupnu u kolegů v ceně. I kuchař by mi dal na talíř nášup.

Ředitelka odmítavě zakroutila hlavou.

„Nebudeme navrhovat přemístění paní Zemanové do jiného zařízení. Jsme všichni schopni předvídat její chování a usilovat o to, aby nepoškozovala ostatní klienty.“

„Tak jí aspoň nechme předepsat nějaké léky na uklidnění. Bude to lepší nejen pro nás, ale hlavně pro ni.“

„Ne. Víím, co máte na mysli. Pořád ještě můžeme tuto starou paní natolik kontrolovat a usměrňovat, abychom jí zajistili důstojné stáří.“

„Ale paní ředitelko, ona sama nechce důstojně dožít. Neustále je rozčilená, agresivní a hypertenzní. Její záchvaty zlosti se objevují v průběhu dne několikrát. Jestli to tak půjde dál, tak...“ nechtěla jsem se vzdát, ale ředitelka mě přerušila.

„Jistě! Máte pravdu. Nejenom vy teď, ale už vícekrát si mi sestry stěžovaly, jak je náročné se o tuhle ženu starat. Jsem informována o tom, že musíte dopředu předvídat, jaké chování se u ní objeví. Ano. Napadá i ostatní klienty našeho ústavu. Vyvolává konflikty. Paní Zemanová je velmi složitá osobnost. Její zdravotní stav je velice dobrý vzhledem k věku, který má, a my nikoho nebudeme zatěžovat nadbytečným používáním psychofarmak.“

„Paní ředitelko! Domnívám se, i když nejsem lékař, že hlavně paní Zemanové by mohly vhodně zvolené léky přinést větší pohodu a spokojenost.“

Snažila jsem se mluvit velmi mírně a tiše. V žádném případě bych nechtěla ředitelku rozladit. Podívala se na mě. Pokusila jsem se o prosebný výraz. Ředitelka má růžovou rtěnku. Je to dobrý odstín. Jako by vycítila, o čem přemýšlím, a přejela jazykem přes rty. Na chvíli se odmlčela. Zdálo se mi, že hledá vhodná slova.

„Taky jsem přemýšlela o tom, jestli správná volba léků nezlepší komunikaci s paní Zemanovou a neodstraní její problematické chování. Můj syn, ten starší, studuje farmacii. Potvrdil mi to, co říkáte i vy. Ale všechny vhodné léky by musel napsat psychiatr. Náš obvodní lékař to nenapíše.“

A to znamená, že paní Zemanovou musíme objednat ke specialistovi. K psychiatrovi. A to nemůžeme bez souhlasu syna paní Zemanové.“

Ředitelčiny syny jsem viděla. Oba jsou kluci k nakousnutí. Ovšem jejich otec nemá vlasy, zato má docela obstojný pupek. A jak dlouho bude trvat, než oběma vlasy vypadají a pupek naroste? Právě jsem se dozvěděla, že starší studuje. Jenže nevím, který je starší. Oba vypadají podobně. Ale to se dá zjistit. Kdyby tak David věděl, o čem právě přemýšlím. Synové mojí ředitelky sice nevypadají tak dobře jako můj David, ale rozhodně se lépe chovají. Určitě se nikdy neválejí ožralí pod stolem. S nimi bych asi nemusela jít dnes domů oklikou, abych je nepotkala. Dnes to budu muset udělat, a je to tento měsíc po několikáté. David v tuto chvíli ztrácí formu a slušné způsoby chování. Povzdechla jsem si nad ztraceným dnem a pokračovala jsem v boji se svou ředitelkou.

„Paní ředitelko, ale proč nezavoláte synovi paní Zemanové? Jednou by snad mohl přijet!“

„Už jsem to několikrát udělala. Je to citlivé téma, abych mu poslala úřední dopis. Musí přijet a podepsat nám souhlas s vyšetřením své matky. Zatím nereagoval. Peníze posílá pravidelně, ale ještě nikdy matku nenavštívil.“

Vyfoukla jsem vzduch z úst.

„Paní ředitelko, ale to je divné. Rodina našeho klienta s námi vždycky mluví. Nemluví třeba s klientem, nenavštíví ho, ale s námi se baví. Ptají se, a někteří i něco přinesou.“